Genenbosstraat, Lummen

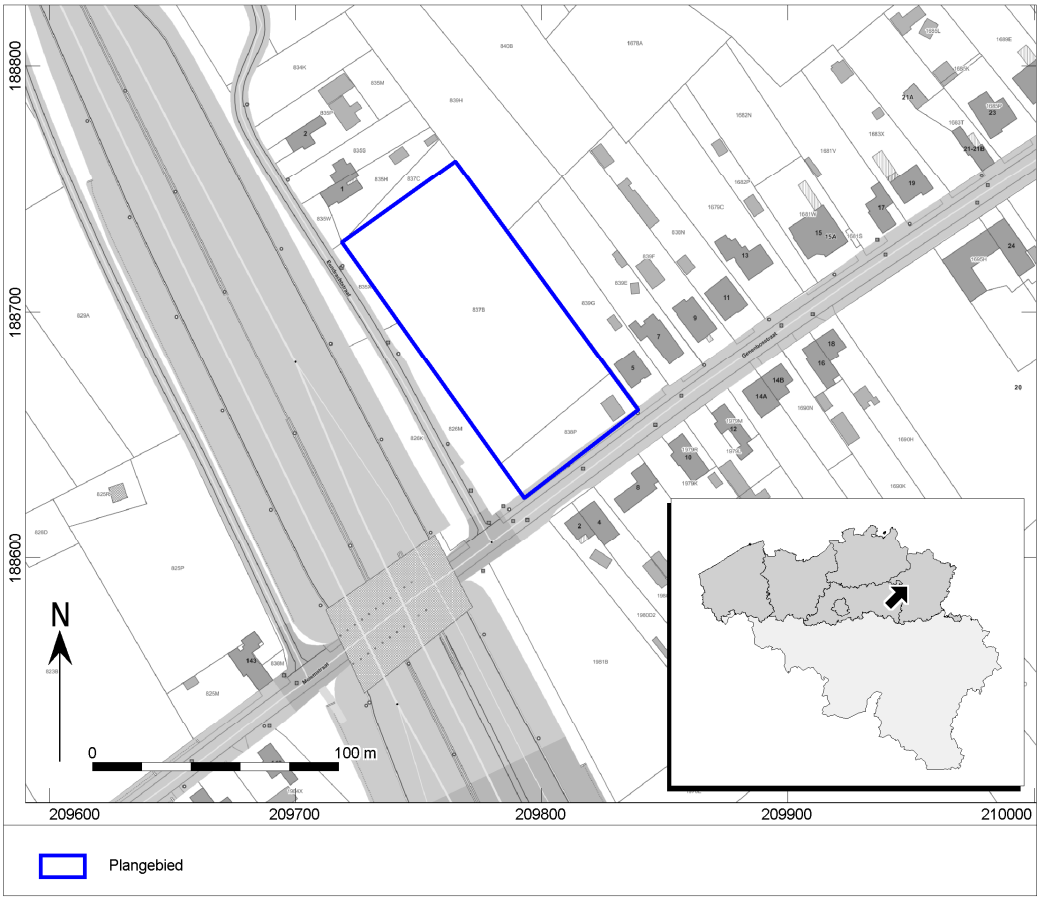
Programma van Maatregelen

Auteurs:
N. Jennes (veldwerkleider)

Autorisatie:
P.L.M Hazen (OE/ERK/Archeoloog/2015/00072)

1 Inleiding

In opdracht heeft Vlaams Erfgoed Centrum van april tot juli 2017 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Genenbosstraat in Lummen (afb. 1). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek, een landschappelijk bodemonderzoek en een proefsleuvenonderzoek en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen verkavelingsplannen.

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

2 Het vooronderzoek zonder en met ingreep in de bodem

In het kader van het vooronderzoek werd een bureauonderzoek, een landschappelijk bodemonderzoek en een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. De resultaten van de verschillende onderzoeken worden hieronder kort besproken:

2.1 Bureauonderzoek

Het plangebied bevat een lemige zandgrond. Verder is het gelegen op de helling van een heuvelrug. Op deze lemige zandgrond heeft zich mogelijk vanaf de Late Middeleeuwen een dikke humus A-horizont, oftewel een plaggendek, ontwikkeld. De verwachting is dat door agrarische werkzaamheden die in het verleden binnen het plangebied hebben plaatsgevonden, deze resten niet meer *in situ* aanwezig zijn. In de directe omgeving zijn geen CAI-meldingen die een verhoogde kans op archeologische resten vanaf het Laat-Paleolithicum aantonen.

Eventuele archeologische resten uit perioden vanaf het Neolithicum tot de Late-Middeleeuwen/ Nieuwe Tijd zullen voorkomen vanaf de basis van het plaggendek. Dit is afhankelijk van de ouderdom van het plaggendek. Archeologische sporen kunnen zichtbaar zijn vanaf B-horizont, maar zeker vanaf de top van de BC-horizont. In de directe omgeving van het plangebied zijn echter geen CAI-meldingen terug te vinden die de archeologische potentie voor deze periode kunnen vergroten. Dit wilt echter niet stellen dat er geen potentie voor archeologische resten uit deze periode aanwezig is.

Afhankelijk van de ouderdom van het plaggendek, zullen eventuele archeologische resten uit perioden vanaf de Late Middeleeuwen in het plaggendek of aan het maaiveld voorkomen. De kans is echter klein dat in het plangebied sporen terug te vinden zijn daterend uit de Late Middeleeuwen tot de Nieuwste tijd aangezien het plangebied onbebouwd is geweest vanaf de 18de eeuw. Het plangebied is dan ook voornamelijk in gebruik geweest als akker- of gras- en weiland.

Op de luchtfoto van 2013-2015 is te zien dat het plangebied in gebruik is geweest als werkzone. Hierdoor is het gebied dan ook tot maximaal 50cm verstoord door het afgraven van de teelaarde van het plangebied. Er is echter niet bekend hoe dik de plaggenbodem is. Omwille van deze reden wordt een landschappelijk bodemonderzoek aangeraden om het bodemtype, de intactheid en de potentie op archeologische resten vanaf het Neolithicum te toetsen.

2.2 Landschappelijk bodemonderzoek

Het landschappelijk bodemonderzoek had als doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen door een gerichte staalname met acht boringen in een 30 x 30 m grid. Tevens werd met dit onderzoek de mate van intactheid van de bodem en de daarmee samenhangende archeologische potentie bepaald. Op basis van de boringen en de bodemkaart is de bodem intact. Eventuele diepere, archeologische niveaus zijn in deze bodemprofielen niet aangetoond. De planontwikkeling zal hier intacte waarden met grondsporen bedreigen. Op basis van de redelijk goede intactheid van de oorspronkelijke lemige zandbodem en huidige archeologische verwachting van het plangebied, adviseert het Vlaams Erfgoed Centrum een vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuven voor het plangebied.

Derhalve kan geconcludeerd worden dat het plangebied onvoldoende is onderzocht om een uitspraak te doen betreffende de archeologische waarde van het plangebied. De huidige verkavelingswerkzaamheden laten behoud in situ niet toe. Veldkartering is niet mogelijk vanwege de slechte vondstzichtbaarheid. Verkennend of waarderend booronderzoek zal te weinig extra informatie opleveren om een beeld te kunnen vormen van de aanwezigheid van- en de aard van eventuele archeologische sporen. Een bijkomende inzameling van informatie door middel van prospectie met ingreep in de bodem in de vorm van proefsleuven dient te worden uitgevoerd. Proefsleuven onderzoek is noodzakelijk om de archeologische waarde van het plangebied te kunnen duiden. De mogelijke op het terrein aanwezige archeologische resten bevatten potentieel tot kennisvermeerdering en vereisen verder onderzoek.

2.3 Proefsleuvenonderzoek

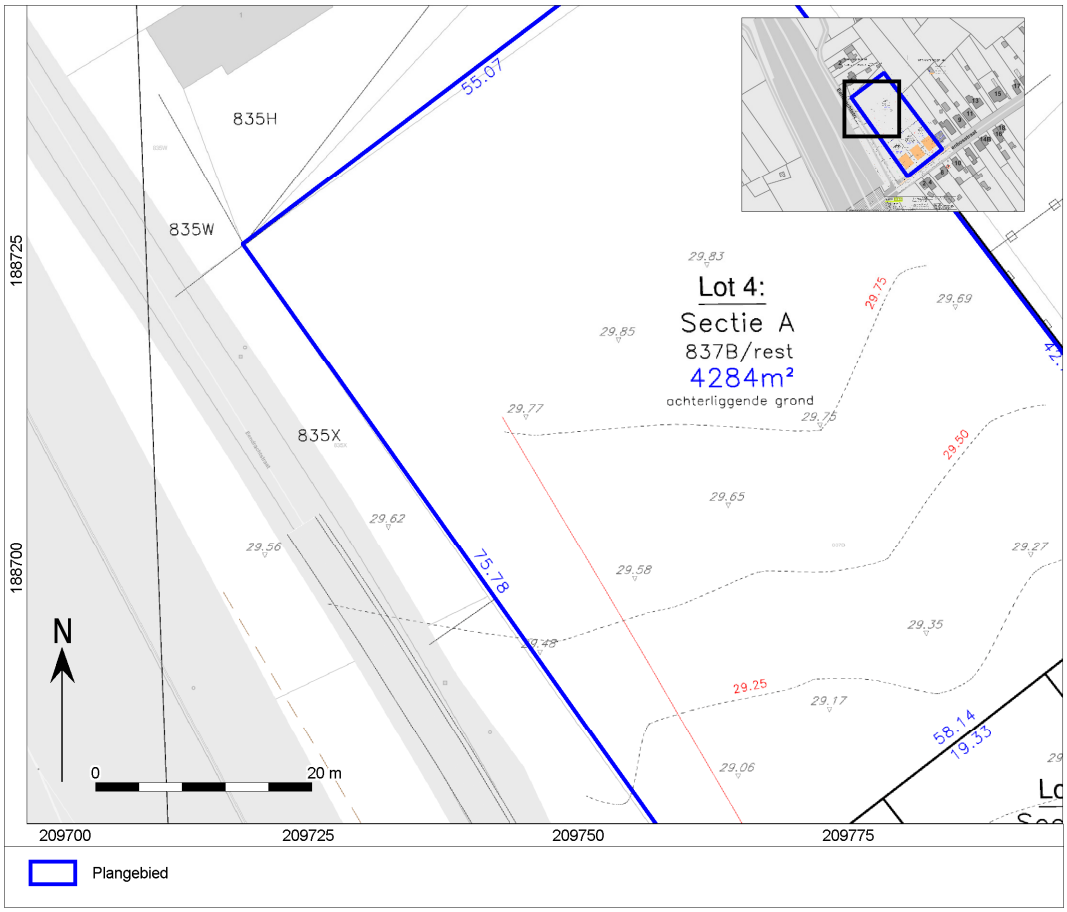
Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd op maandag 17 juli 2017. De verstoringen die te maken hebben met de inrichting van het zuidelijke deel van het plangebied als werfzone werden teruggevonden. Deze bevonden zich in de zuidelijke helft van de proefsleuven. In de noordelijke helft werden, naast enkele recente paalsporen, natuurlijke verkleuringen aangetroffen. Verder werden drie profielen opgeschaafd die de toestand op de bodemkaart (bodemtype Sdfc) bevestigen.

3 De impactbepaling

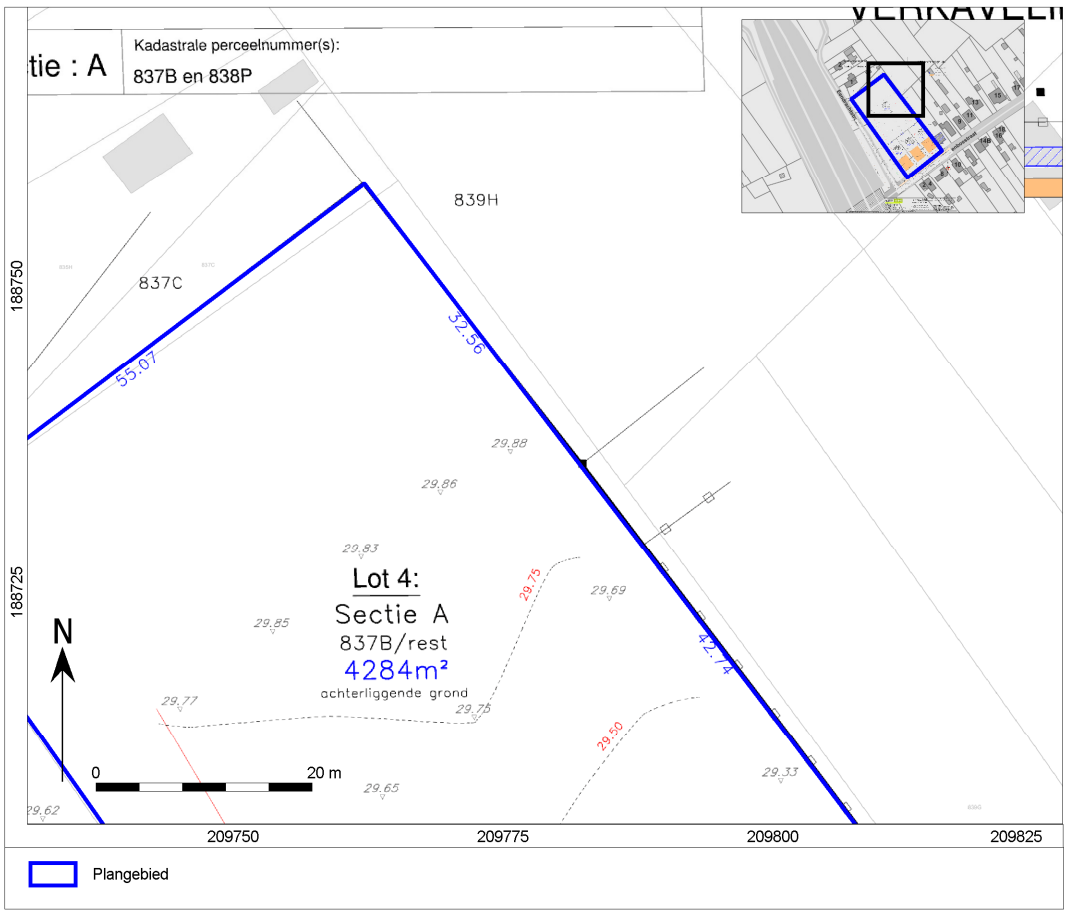
Op het plangebied wordt een verkaveling gepland. De twee huidige kadastrale percelen (oppervlakte van circa 7285m²), worden opgedeeld in vier kavels, elk variërend van 9 tot 42 are. Lot 1 heeft een oppervlakte van circa 9,78 are (19,21 x 50,01m), Lot 2 heeft een oppervlakte van 9,67 are (19,33 x 50m), lot 3 heeft een oppervlakte van 10,05 are (21,32 x 50,06m) en lot 4 heeft een oppervlakte van 42,84 are. Allemaal hebben ze een noordwest-zuidoost oriëntatie. Op elk van de loten komt er een alleenstaand huis te staan van een maximale grootte van circa 227m². Achter de drie loten waar een huis geplaatst wordt, wordt een vierde lot van circa 42,84 are gecreëerd. Dit wordt als achterliggende grond gebruikt (Afb.4-7). Op dit lot zullen geen ingrepen gebeuren.

De riolering zal aangesloten worden aan de weg. Zo zal de riolering van lot 1 tot 3 aangesloten worden op de riolering van de Genenbosstraat.

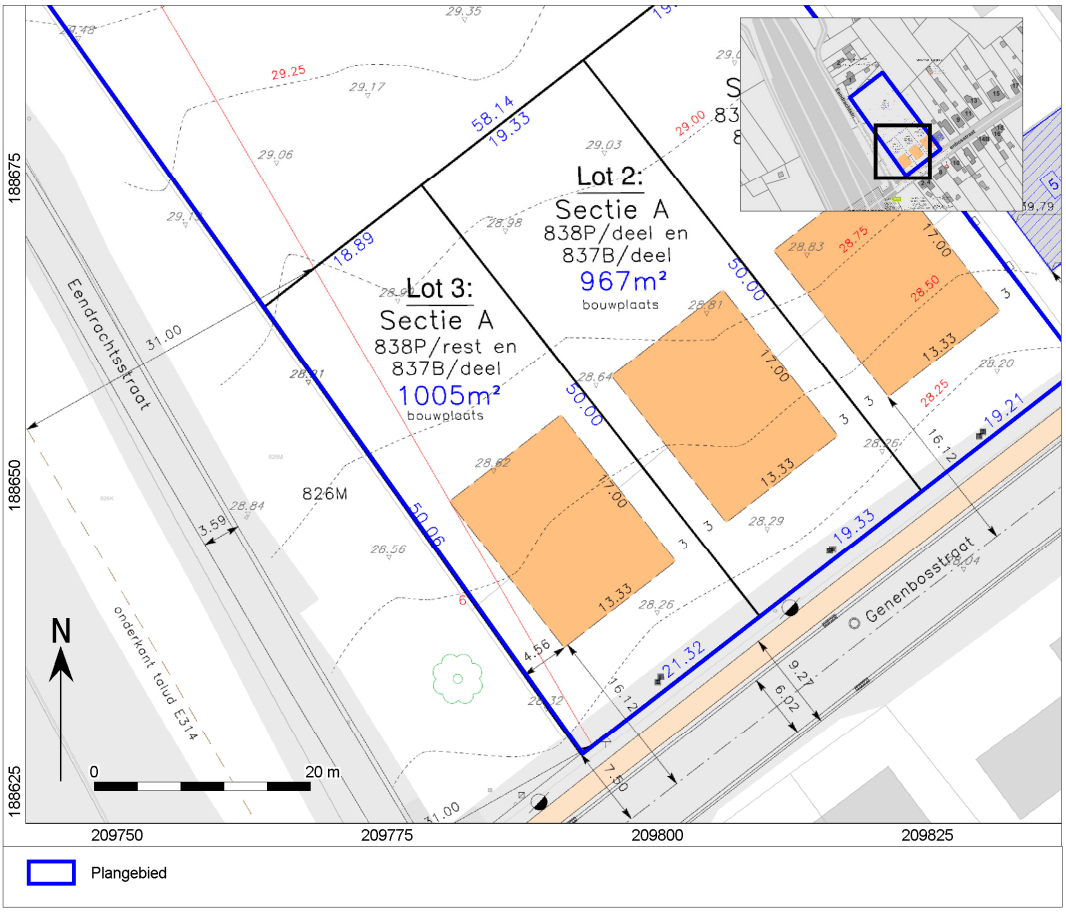
Omdat er verder nog geen specifieke plannen bekend zijn van de huizen die hier gerealiseerd zullen worden, kunnen hierover nog geen specificaties gegeven worden. Omwille van deze reden wordt er vanuit gegaan dat in het gehele plangebied het potentiële archeologische niveau verstoord gaat worden. De consequentie van de voorgenomen ingreep kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

Afb. 2. Detail van de geplande verkaveling deel 1.

Afb. 3. Detail van de geplande verkaveling deel 2.

Afb. 4. Detail van de geplande verkaveling deel 3.

Afb. 5. Detail van de geplande verkaveling deel 4.

4 Advies op basis van de resultaten

Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek wordt door het Vlaams Erfgoed Centrum geen verder onderzoek geadviseerd. De geplande werkzaamheden vormen geen bedreiging voor het bodemarchief. Er hoeft geen programma van maatregelen te worden opgesteld.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.